

110 година од упокојења Патријарха српског Лукијана Богдановића

У недељу, 10. септембра 2023. године, када наша Црква прославља Сабор Срба Светитеља, Његово Преосвештенство Епископ будимски г. Лукијан служио је свету архијерејску Литургију у Саборној цркви у Сентандреји.

Саслуживали су протојереј-ставрофор Војислав Галић, протосинђел Варнава Кнежевић, архиђакон Инокентије Лукин и ђакон Стефан Милисавић. Епархија будимска је том приликом оживела свештено сећање на Патријарха српског Лукијана Богдановића, од чије трагичне смрти је прошло 110 година. На крају свете Литургије, Преосвећени Владика је, у порти Саборне цркве, испред бисте Патријарха свештеномученика Лукијана служио помен том великом мужу Српске Цркве. Литургијском благољепију нарочито је допринео хор Свети Стефан Дечански из Новог Сада. О значају данашњег празника беседио је протојереј-ставрофор Војислав Галић чију беседу преносимо у целости:

„У име Оца и Сина и Светога Духа! Данас, драга браћо и сестре, Црква слави Сабор свих српских светитеља. Сабор увек значи пуноћу – то јест у овом случају значи да слаavimo све наше светитеље, свете и преподобне оце, али и све мученике, а значи у исто време и јединство – да су они сви – у разним

времелима и на разним просторима дали себе за једну исту ствар. Да су уградили себе у једну исту грађевину која се гради од доласка Христовог и градиће се док је света и века, а која се зове Црква Христова. Свети Игњатије Богоносац у једној својој посланици каже: ...једна молитва, једно мољење, један ум, једна нада у љубави (Еф. 4,4-6), у чистој радости која је Исус Христос, од Кога нема ничега бољега. Сви као у један храм Божји стичите се, као на један жртвеник, ка Једноме Исусу Христу, који је од Једнога Оца произишао и у Једноме јесте и отишао је (Њему Једноме) (Јн.1,18; 8,42; 13,3). Црква је, дакле, одувек инсистирала на јединству, јер је један Христос и Спаситељ наш и ми смо сви једно Тело Његово. Тако дакле, то јединство у еклисиолошком смислу представља у једној епархији увек епископ, а на парохијама, епископа представљају свештеници. На нивоу помесности, односно цркве једнога ширег подручја или једног народа то јединство представља Архијерејски Сабор, а јединство Сабора – јер се он састоји од многих епископа – представља патријарх који стоји на челу помесне Цркве.

Тако и наша Српска Црква стоји у јединству са осталим помесним Црквама, али у исто време и сама има пуноћу да изображава Тело Христово и зато и сама рађа светитеље од првих времена до данас. А да би било васељенског јединства, мора бити јединства прво на помесном нивоу. То јединство на помесном нивоу кад је у питању наша Српска Црква, можемо да захвалимо нашим светитељима у свим временима, од Светог Симеона и Светог Саве, па преко мученика, до светих и преподобних отаца и патријараха око којих се окупљамо кроз молитву, верујући и надајући се да су сви они наши добри представници и посредници пред Богом. Ко каже да човеку није потребан посредник за разговор са Богом тај пориче Христа Господа нашег и Његово дело нашега спасења – јер је речено: Бога нико није видео никад – Јединородни син који је у наручју Очевог, Он га објави. Представљају нас и посредују за наше спасење и они канонизовани и они који можда још нису – за које Бог зна да су свети, јер је Он тај који им је дао снагу, оданост и веру да служећи Њему и жртвујући себе за Цркву стекну ореол тихе светлости невечерњег дана Господњег, да том светлосту осветљавају наш пут и да нас приводе нашем и њиховом Господу у загрљај.

Наравно нико нам никада није обећао да ће тај пут бити лак и присут цвећем, али нам је Онај који је рекао: Ја сам пут, истина и живот, обећао што око не виде и ухо не чу, и у срце човеку не уђе – то јест ништа мање него изобиље вечнога живота и вечне радости ако стигнемо до краја тога пута не изгубивши веру у љубав Божију према нама и узвративши за њу Богу љубављу према Њему и према ближњима. У тој љубави остварује се и гради

Духом Светим јединство једног Божијег народа који је као нови библијски народ имао своје успоне и падове, имао победе и поразе, робовање и у својој мученичкој крви стечену слободу, али је увек прво спашавао своју веру, знајући да њоме спашава себе. Куда год је ишао, селио се или лутао, није носио сребро и злато, него је увек собом носио свете иконе, знајући да ако њих остави, напустио је своје светитеље који му једини осветљавају пут у мраку овога света којим треба пропутовати да се стигне Господу у загрљај. Једна таква светиљка, једна луча која нас је водила кроз беспштедно време у којем нам је опет по ко зна који пут спречавано народно јединство, спремано ропство или уништење нашег православног христоликог народног бића, био је и ранији владика будимски а потоњи патријарх српски Лукијан Богдановић кога се данас сећамо поводом 110. годишњице његовог упокојења. Сећамо га се стављајући га у ред српских светитеља и мученика јер препознајемо у њему дејство Духа Светога ујединитеља и утешитеља, а у његовом делу снагу вере и спремност на жртву светих отаца и мученика, његових даљих и ближих претходника којих је у Српској Цркви хиљаде хиљада, како каже једна црквена песма из канона српским мученицима и новомученицима.

Патријарх Лукијан Богдановић радио је у овоме свету најопаснији посао – посао Цркве на уједињењу. Радио је насупрот свету који разједињује, јер није био од овога света, и зато је морао да пострада. Он се уградио као врли син нашег народа у жеље и напоре да се очува јединство колико у црквеном, толико и у народном смислу. Овенчан мученичким венцем пострадао је за оно што ће се догодити ускоро после њега. Године 1920. у новој држави створеној после Првог светског рата на готово свим просторима где Срби живе, Карловачка митрополија ујединила се са матичним деловима некадашње Пећке патријаршије. Предводници, митрополити и остали епископи карловачки нису оклевали да својим трудом, мудрошћу и умећем учине све, како би Српска Црква поново била уједињена кроз обновљену Патријаршију. Она је своје седиште добила у главном граду Србије – у Београду, али нису заборављени, нити ће икада бити, ни Карловци као седиште славне Карловачке митрополије окружени дивним фрушкогорским манастирима, ни старо седиште српских патријараха у Пећи на нашем косовско-метохијском простору, где нам толике цркве и манастири, а због зулума и свете рушевине, сведоче о јединству Цркве у једноме Богу у Тројци – коме нека је за све слава, кроза све векове векова. Амин.“